

Forslag til forespørgselsdebat om forventningerne til, hvad folkeskolens formål skal og bør være for at sikre, at flest muligt går videre i uddannelsessystemet.

(Medlem af Inatsisartut Sofia Geisler, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsanliggender)

Naalakkersuisut takker Medlem af Inatsisartut Sofia Geisler, Inuit Ataqatigiit, for forslaget til forespørgselsdebat om folkeskolens formål.

Det stillede spørgsmål er meget relevant. Det er glædeligt, at der ønskes en diskussion af noget så vigtigt som folkeskolens formål. Naalakkersuisut er enige i, at et fokus på folkeskolen ikke alene skal handle om kvantitet – men også om kvalitet.

Set i lyset af både Danmarks Evalueringsinstituts evaluering af folkeskolen fra 2015 og det igangværende analyse- og udviklingsarbejde på uddannelsesområdet er det vigtigt, at vi som politikere diskuterer netop formålet med elevernes tid i folkeskolen.

Som medlem af Inatsisartut Sofia Geisler gør opmærksom på, bør udgangspunktet for folkeskolen være det enkelte barn.

Dette er netop tilfældet i den gældende folkeskolelov. Det fremgår såvel af formålsparagraffen som af andre bestemmelser i loven, eksempelvis i § 18, stk. 1, hvor det fremgår, at ”undervisningen skal varieres, så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger”. Det betyder, at der tages udgangspunkt i det enkelte barn i undervisningens tilrettelæggelse og gennemførelse. Det enkelte barn er også i centrum i eksempelvis udarbejdelsen af individuelle handleplaner og den daglige og periodevise løbende evaluering, hvor der er fokus på det enkelte barns faglige og personlige udvikling og udbytte af undervisningen, samt i uddannelses- og erhvervsvejledningen i folkeskolens ældste klasser.

Årene i folkeskolen handler nemlig om hele barnets udvikling og læring – både fagligt, personligt og socialt.

Folkeskolen skal have det enkelte barn i centrum, men skal også rumme mange enkeltindivider med vidt forskellige forudsætninger samt have fokus på gode fællesskaber. Dermed kan de nødvendige diskussioner om folkeskolens formål og fokus på henholdsvis det enkelte barn og fællesskaber blive meget komplekse.

Grundlæggende skal vi sikre os, at både Ivalu og Aqqaluk – uanset hvor de vokser op – gennem deres folkeskoletid får mulighed for at udvikle sig til hele mennesker. En udvikling, som både omhandler det fysiske, det psykiske, det sociale og det faglige.

Vi skal både sikre, at eleven i Siorapaluk kan blive bedre til engelsk, at eleven i Nanortalik kender sit lands historie, at eleven i Tasiilaq får mulighed for at interessere sig for matematik, at eleven i Sisimiut kan udvikle sig musisk/kreativt, og at eleven i Qaarsut opnår de rette forudsætninger for at blive fanger, mekaniker, skuespiller eller ingeniør.

Alle skal have mulighed for at trives i skolen, erhverve sig faglige og sociale kompetencer samt få indsigt i både det lokale, nationale og globale samfund. Det handler om at give vores børn de bedste forudsætninger for at dannes som mennesker og blive klar til videre kompetenceudvikling og uddannelse, der giver dem mulighed for den fremtid som de ønsker. En fremtid hvor de selvstændigt og frit kan træffe valg og deltage i samfundet. Derfor er der løbende indsatser for at forbedre området og det er et ansvar som deles på tværs af samfundet med forældre, skoler, kommuner og Naalakkersuisut.

Det fremgår af folkeskolens formålsparagraf, at elevens faglige og alsidige udvikling er en fælles opgave for eleven, skolen og hjemmet. Det er derfor centralt, at forældre deltager aktivt i barnets læring og skolegang og tager medansvar herfor, eksempelvis ved deltagelse i forældremøder og skolebestyrelsesarbejdet.

Forældre har meget forskellige forudsætninger for at støtte op om deres barns skolegang. Det er derfor afgørende, at skolen har blik for dette og tager udgangspunkt i den enkelte forælders ressourcer.

Selvstyret og kommunerne har igangsat flere initiativer for at styrke folkeskolen. I det fælleskommunale projekt KIVITSISA står kommunerne sammen om at løfte elevernes læring, både inden for de faglige og digitale kompetencer og færdigheder. Desuden har Uddannelsesstyrelsen og Digitaliseringsstyrelsen udarbejdet strategien 'Den digitale folkeskole', og for at sikre folkeskolerne bedre mulighed for at gøre brug af IT og teknologier i undervisningen øges kapaciteten på skolernes ATTAT forbindelse gradvist.

Blandt andre centrale indsatser på folkeskoleområdet skal også nævnes styrkelse af læsetilgængelse og af specialundervisning samt indsats for elever med særlige behov. Uddannelsesstyrelsen arbejder herudover med en forlagsstrategi, hvor der produceres digitale og analoge undervisningsmaterialer af høj kvalitet til folkeskolens fag og fagområder samt en kursusstrategi i samarbejde med Institut for Læring under Ilisimatusarfik, hvor der i samarbejde med brugerne tilrettelægges behovsorienterede kurser og udviklingsforløb.

For at styrke vore børn og unges muligheder er det vigtigt, at vi også sørger for sammenhæng med de trin der kommer efter folkeskolen. Med Naalakkersuisuts helhedsorienterede Uddannelsesplan II 2019 fokuseres der fortsat på at få flere unge til at starte på en ungdomsuddannelse umiddelbart efter folkeskolen. Det kræver, at vi arbejder målrettet med at tilbyde bedre vejledning og sikrer gode studierammer samt skaber flow i de unges uddannelsesforløb. Det skal medvirke til at kommende elever på ungdomsuddannelserne træffer kvalificerede uddannelsesvalg. Da målet er at flere tager en uddannelse, har vi også fokus på at skabe fysiske rammer til flere, og der er med den nye sektorplan på kollegieområdet planer for, hvordan vi sikrer plads til kommende studerende.

Naalakkersuisut har herudover iværksat udarbejdelse af handleplaner for folkeskolens afgangselever, som skal sikre vejlednings- og opkvalificeringstilbud via Majoriaq til dem, der har behov for det. Handleplanerne for eleverne i folkeskolens afgangsklasser danner grundlag for identificering af unge med blandt andet sociale udfordringer og er et væsentligt udgangspunkt for en tidlig og målrettet indsats, som kan reducere ungemålgruppen.

Naalakkersuisut er opmærksom på, at der på erhvervsuddannelsesområdet er udfordringer med at sikre nok praktikpladser. Denne udfordring er især tydelig i perioder med lav aktivitet. Til trods for, at aktiviteten de seneste år er steget, er der ikke sket en tilsvarende stigning i antallet af praktikpladser. Branche- og erhvervsskoler oplever derved, at et væsentligt antal kvalificerede og optagne ansøgere ikke kan påbegynde deres uddannelse. Naalakkersuisut har derfor fremlagt et forslag til Inatsisartutlov om virksomheders og offentlige myndigheders samfundsansvar ved ansættelse af lærlinge og praktikanter. Forslaget omfatter blandt andet en forpligtelse for offentlige myndigheder og offentlige virksomheder til at bidrage til en positiv udvikling af det grønlandske samfund ved som minimum at have et vist antal lærlinge og praktikanter i det omfang de kan godkendes som praktikplads.

Der er altså fokus på indsatser hele vejen rundt om den enkelte elevs vej gennem uddannelses-systemet, og vi skal sammen blive ved med at fokusere på at gøre forholdene bedre, hvis vi skal forbedre resultaterne.

Naalakkersuisut håber derfor, blandt andet, at vi gennem en debat om formålet med folkeskolen kan få en række input, som kan indgå i grundlaget for det videre arbejde med det igangværende analyse- og udviklingsarbejde på uddannelsesområdet. Målet her er at skabe et sammenhængende og fleksibelt uddannelsessystem, hvor alle vore unge opnår enten en form for arbejdsmarkedskompetence eller en studieforberevende kompetence. Det vil sige at målet er at ungemålgruppen helt forsvinder og alle rummes i minimum 12 års skolegang.

Det er en stor opgave at løfte uddannelsesniveaet, det er noget vi skal stå sammen om. Naalakkersuisut anser det som en forudsætning for en positiv udvikling af skolen og det omkringliggende samfund, at formålet med folkeskolen afspejler den udvikling vi ønsker for vores land.

Med disse ord ser Naalakkersuisut frem til en spændende debat i salen.